

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Педагогіка і психологія вищої школи

Шифр та назва спеціальності
011 Освітні, педагогічні науки

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма
Педагогіка вищої школи

Кафедра
Педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна

Рівень освіти
Магістр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Семестр
1

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Солодовник Тетяна Олександрівна

tetiana.solodovnyk@kpi.edu.ua

Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім.акад. І.А.Зязюна НТУ «ХПІ»

Автор понад 70 наукових та навчально-методичних праць. Курси: «Дидактичні системи та освітні технології у вищій школі», «Психологія та педагогіка вищої школи», «Дидактика та педагогічні інновації», «Психологічні аспекти комунікації у вищій школі»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](https://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/portfolio-solodovnik-tetyani-oleksandrivni/)

<https://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/portfolio-solodovnik-tetyani-oleksandrivni/>

Загальна інформація

Анотація

Під час навчання ОК в рамках курсу здобувачі зможуть оволодіти системними знаннями щодо особливостей вищої освіти як педагогічної системи, педагогічної взаємодії між суб'єктами освітнього процесу у вищій школі, психологічними аспектами діяльності здобувачів вищої освіти.

Мета та цілі дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни надання систематизованих знань з педагогіки вищої школи, психології вищої школи, ознайомити з індивідуальними і віковими особливостями студентів, з психологічними аспектами професійної діяльності викладача вищої школи, з побудовою освітнього процесу у вищій школі.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота. Підсумковий контроль – іспит

Компетентності

ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.

СК2.Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.

СК3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК6.Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.

СК 10. Здатність визначати сутність лідерства та застосовувати ефективні підходи до формування особистості лідера-педагога.

Результати навчання

РН 5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

РН 7.Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (5 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Основи наукових досліджень».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Методами навчання у викладанні навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» є:

- словесні (бесіда, дискусія, лекція, робота з книгою);
- наочні (ілюстрація практичними прикладами, презентація);
- ігрові (рольові, ділові);
- документальні (робота з документами, аналіз, складання документів);
- інтерактивні (підбір та обговорення відеоматеріалів, виступи-презентації, проєкт);
- самостійні (опрацювання лекційного матеріалу та фахової літератури);
- дослідницькі (теоретичний аналіз наукових джерел, емпіричне дослідження).

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука

Предмет, об'єкт дослідження педагогіки вищої школи. Мета, завдання та функції педагогіки вищої школи. Понятійно-категоріальний апарат педагогіки вищої школи.

Тема 2. Історія вищої освіти в Україні

Соціально-історичні передумови створення закладів вищої освіти в Україні. Острозька академія. Києво-Могилянська академія: історія створення та освітня діяльність. Роль перших класичних університетів у становленні та розвитку системи вищої освіти в Україні

Тема №3 Система вищої освіти України як об'єкт педагогіки вищої школи

Вища освіта як педагогічна система. Ознаки сучасної вищої освіти. Поняття про якість вищої освіти. Концепція вищої освіти України. Основні тенденції щодо її реформування.

Тема № 4. Педагогічний процес у ЗВО як предмет педагогіки вищої школи

Поняття про педагогічний процес та його структурні компоненти. Суперечності педагогічного процесу у ЗВО

Основні завдання педагогічного процесу у ЗВО та напрями підвищення його ефективності. Основні підходи до освіти, навчання та виховання здобувачів вищої освіти

Тема № 5. Психологія вищої школи як наука та навчальна дисципліна

Психологія вищої школи як новий напрям психологічних досліджень і навчальна дисципліна. Предмет психології вищої школи, понятійний апарат науки. Завдання психології вищої школи, її зв'язок з іншими галузями психологічної науки. Структура та зміст термінологічної бази з проблеми психології вищої школи.

Тема № 6. Психологічна характеристика студентського віку

Загальна характеристика студентства. Суперечливості та кризи студентського віку. Типологічні особливості сучасних студентів. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.

Тема 7. Психолого-педагогічний аналіз учіння студентів

Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності.

Суб'єктність студента як психологічна основа його готовності до учіння. Розвиток особистісних установок (самостійність, активність, творчість, мотиваційність, інноваційність) як ключових властивостей суб'єктності студента. Передумови успішності студентів у навчально-професійній діяльності. Адаптація студентів до умов закладу вищої освіти.

Тема 8. Психологічні основи педагогічної діяльності викладача вищої школи

Професіоналізм та педагогічна майстерність викладача вищої школи. Імідж та авторитет викладача вищої школи. Типології викладачів вищої школи. Поняття професійного стресу. Засоби саморегуляції поведінки в умовах професійно-педагогічного стресу. Засоби саморегуляції поведінки в умовах професійно-педагогічного стресу.

Теми практичних занять

Тема 1. Педагогіка вищої школи як наука

Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи.

Тема 2. Історія вищої освіти в Україні

Вплив педагогічної думки на розвиток вищої школи України

Тема 3 Система вищої освіти України як об'єкт педагогіки вищої школи

Основні напрями вдосконалення системи вищої освіти України

Тема 4. Педагогічний процес у ЗВО як предмет педагогіки вищої школи

Демократизація педагогічного процесу у ЗВО

Тема 5. Психологія вищої школи як наука та навчальна дисципліна

Виникнення та етапи розвитку психології вищої школи

Тема 6. Психологічна характеристика студентського віку

Характеристика освітньої соціалізації як чинника розвитку соціально-професійних компетенцій сучасного студента

Тема 7. Психолого-педагогічний аналіз учіння студентів

Психологічні умови організації самостійної навчальної діяльності студентів

Тема 8. Психологічні основи педагогічної діяльності викладача вищої школи

Професійні та особистісні якості викладача. Професійні деформації в педагогічній діяльності

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота студента включає в себе опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних занять, виконання індивідуальних завдань з використанням методичних рекомендацій.

Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті, підручники) для самостійного вивчення та аналізу, підготовки до лекційних та практичних занять.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. навч. посіб. Дніпропетровськ, 2014. 416 с.
2. Коваль О. Методичні вказівки до практикуму з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» / Укладач Коваль О.Є. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 20 с.
3. Коваль О. Основи психології та педагогіки вищої школи (пам'ятка для аспірантів) : навчально-методичний посібник / за ред. О. Є. Коваль. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2013. 90 с.
4. Конспект лекцій з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» / Укладач Маркіна Л. Л. Дніпро ДДУВС, 2016. 70 с.
5. Курс лекцій з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» / Укладач Коваль О.Є. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 85 с.
6. Педагогіка та психологія вищої школи : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, І.С. Сабатовська-Фролкіна, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп. Х. : НФаУ, 2019. 248 с.
7. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
8. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.) : Домбровська Я.М., 2018. 280 с.

Додаткова література

1. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./ І.В.Артёмов, І. П. Студеняк, Й. Й. Головач, А. В. Гусь. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. 360 с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір». Вип. 23).
2. Системно-синергетичний підхід до педагогічної підготовки майбутніх магістрів освіти / Професійна педагогічна освіта: системні дослідження: Монографія / За ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2015.
3. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка. Харків : «Міськдрук», НТУ «ХПІ», 2016. 284 с.
4. Albero, B. (2014). La pédagogie à l'université entre numérisation et massification. Apports et risques d'une mutation. In G. Lameul & C. Loisy (Eds.), *La pédagogie universitaire à l'heure du numérique*. Questionnement et éclairage de la recherche (pp. 27–53). Brussels, Belgium: De Boeck.
5. Diallo, I., & Maizonniaux, C. (2016). Policies and pedagogies for students of diverse backgrounds. *International Journal of Pedagogies and Learning*, 11(3), 201-210. <https://doi.org/10.1080/22040552.2016.1279526>
6. Jelena Cingel Bodinet (2016). Pedagogies of the futures: Shifting the educational paradigms. *European Journal of Futures Research*, volume 4, Article number: 21.
7. Johnson, L., Adams Becker, S., Cummins, M., Estrada, V., Freeman, A., & Hall, C. (2016). NMC Horizon Report (Higher education edition). Retrieved from New Media Consortium website: <http://cdn.nmc.org>
8. Lebrun, M. (2015). eLearning pour enseigner et apprendre, allier pédagogie et technologie. Louvain-la-Neuve, Belgium: Academia Bruylant.
9. Pedagogical Interaction in High School, the Structural and Functional Model of Pedagogical Interaction. *International journal of environmental & science education*, 2016, VOL. 11, NO. 9, 2553-2566 DOI: 10.12973/ijese.2016.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді іспиту (30%) та поточного оцінювання (70%).

Іспит: відповідь на 2 теоретичні питання.

Поточне оцінювання: практичні заняття (40%), завдання для самостійної роботи (30%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувачка кафедри
Ніна ПІДБУЦЬКА

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Наталія СЕРЕДА